
DIENST op 21 juli 2024, 10 uur 2024.14

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay Kerkenraadslid: Annigje Leighton

Opname en Regie: Commissie techniek

Lezer: Astrid Hoeksma Predikant: Paul F. Thimm

Aansteken van de kaarsen

Welkom en Mededelingen

Zingen “De druk van dagelijkse dingen”

Zingenderwijs nr.16 (alle 4)

op de melodie van “Wie maar de goede God laat zorgen (oude Liedboek voor de kerken nr.429)

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw houdt in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft als een goede vriendin of vriend
en van Jezus Christus, die ons voorgaat als een zorgzame herder
door de Heilige Geest, die ons steunt en uitdaagt als een wijze lerares. Amen.

Zingen “In de veelheid van geluiden”

283:1,2,4,5

Stilte

Gebed

God van liefde, U die eeuwig bent en zal zijn, Bron van hoop!

De wereld is zo vol van onrust en oorlogen, dat raakt ons diep en houdt ons bezig.
U hebt woorden van vrede voor ons.

U spreekt met ons en leert ons de taal van liefde en gerechtigheid.

We danken U daarvoor dat U dat doet en blijft doen.

Daarom bidden we U, open onze oren, onze ogen en onze harten voor uw woorden
Maak ons bereid en alert voor de tekenen van onze tijd, schenk ons inzicht en wijsheid.

Help ons dat we kunnen doen waartoe U ons geroepen hebt en steeds weer roept:
samen barmhartig en liefdevol te leven

in de Geest van Jezus Christus, uw zoon en onze meester. AMEN.

Bijbellezing: Prediker 3:1-8, 11-13

Zingen “Tijd van vloek en tijd van zegen”

845 (alle 3)

Bijbellezing: Lucas 12:16-21 en 54-56

Zingen “Een rijke schat van wijsheid”

313:1,3,5

Preek / overdenking: Pred.3:1-8,11-13 en Lucas 12:16-21, 54-56

Lieve gemeente!

I.

Deze zomer zijn mijn vrouw en ik weer eens met een bus en een reisgezelschap op vakantie geweest. Ja, het was een heerlijke tijd in het prachtige Noorwegen. Maar mij gaat het er niet om, u blij of jaloers te maken over hoe mooi onze vakantie was.

Ik wil u in plaats daarvan iets vertellen over onze voortreffelijke **buschauffeur**. Hij was een grappige man en kon goed dingen regelen en improviseren.

Als iets niet zo als gepland verliep, wist hij er altijd een plan B te bedenken. Want chauffeurs moeten rekening houden met de strenge regels voor rij- en rusttijden. Alles wordt streng gecontroleerd.

Onze chauffeur legde de situatie uit, waarom het plan of de route iets aangepast moest worden. En hij eindigde heel vaak zijn uitleg – ja hoor, met z'n spreekwoordelijke refrein: "**Het is wat het is**, lieve mensen". En we schaterden het uit, want het gebeurde nog al eens en we voelden hem dan al aankomen: "Het is wat het is."

Het is zo menselijk, dat we graag alles **onder controle** willen hebben, **goed geregeld**. "Alles onder controle?" – "Ja hoor, alles onder controle." - Dat geeft rust. Dat ontspant. Ja toch?

Ik vind het elke keer knap, als iemand niet van slag raakt maar **kalm** blijft, als niet alles zo gaat als gepland. En ik ben elke keer een beetje trots wanneer mij dat lukt.

II.

Wat **Prediker** hierover te zeggen heeft, dat verbaast me. Het is alsof Prediker glashelder **ontkent dat wij mensen überhaupt iets onder controle** kunnen hebben.

Wat moet je daar nou van vinden? – Eerlijk gezegd komt Prediker op mij over als een pessimistische zuurpruim met zijn beklemmende levensfilosofie "Alles is ijdelheid. Alles is nietig, leeg, zinloos gedoe". Zuurpruim mag ik als theoloog misschien niet zeggen.

En tegelijkertijd vind ik dat Prediker dingen verkondigt, die een diepe kern van waarheid hebben, die we een beetje zijn vergeten of die we hebben verdrongen, omdat we ze niet prettig vinden om te horen. Dus naast zuurpruim is Prediker ook nog een wijs mens met geloofs- en levenservaring. Dat merk je.

Prediker kent de kunst om gebeurtenissen te **relativeren**. Zijn ervaring is, dat tijden wisselen zonder dat we als mensen daar veel invloed op hebben. Wij kunnen dan wel denken dat we, als we sterk genoeg willen, dingen kunnen veranderen, er grip op kunnen krijgen. Dat we alles onder controle kunnen krijgen, dat alles **maakbaar** en regelbaar is. Nee, zegt hij er is een tijd voor dit en er is een tijd voor dat. Dat hou je niet tegen. Alles gaat zijn gang. Niets aan te doen.

Tja, daar sta je dan als modern mens met je mond vol tanden. Je hebt altijd gedacht, dat als je maar goed genoeg je best doet, dan lukt het je om alles onder controle te krijgen en dan is het zoals je het wilt hebben – veilig en volgens plan. En dan komt er ineens een enorme **computerstoring** die wereldwijd plannen en controles in de war schopt: vakantieplannen, operatieroosters, openbaar vervoer enz.

Uiterst **pijnlijk** voor CrowdStrike, marktleider voor beveiligingssoftware, en heel **confronterend** voor allen die o zo **afhankelijk** zijn van computers en digitale systemen.

Wat voor **veiligheid** moet zorgen, maakt ons ook heel **kwetsbaar**.

Je kunt van Prediker zeggen, wat je wilt. In zijn boek laat hij zien, dat hij een fijn gevoel heeft voor de kwetsbaarheid en de begrensdheid van ons kleine mensen.

En hij laat dat zien aan het ritme van de wisselende tijden, die maar hun gang gaan:

“Voor alles is er een uur, er een tijd voor alles onder de hemel.

...een tijd van geboren worden en een tijd van sterven...

...een tijd van planten en een tijd van rooien...

En hij gaat heel ver daarmee.

...een tijd van doden en een tijd van helen...

...een tijd van huilen en een tijd van lachen...

...een tijd van zoeken en een tijd van verliezen...

...een tijd van zwijgen en een tijd van spreken...

...een tijd van liefhebben en een tijd van haten...

...een tijd van oorlog en een tijd van vrede....”

En misschien mag je ook zo vrij zijn om er iets aan toe te voegen zoals bijvoorbeeld:

“Er is een tijd van doorgaan en een tijd van aftreden.”

Of: “Er is een tijd van twitteren en een tijd om te stoppen met twitteren.”

Voor mij is het een ontdekking, dat Prediker hier niet zegt dat hij die wisselingen in de tijd van negatief naar positief en omgekeerd van gelukkige tijden naar ellendige tijden, prima vindt.

Nee, Prediker geeft **geen waardeoordeel**. Hij zegt geenszins dat doden, huilen, verliezen, haten en oorlog nu eenmaal erbij horen en best oké zijn. Natuurlijk niet.

Prediker **beschrijft** alleen maar wat hij meemaakt en ziet, dat tijden wisselen en dat je daar weinig aan kunt doen. Het overkomt je. Je bent **machteloos uitgeleverd** aan het noodlot of aan God **volgens Prediker**.

Relativeren van onze menselijke invloed en controle over de loop van de wereld en de geschiedenis – het kan ons **nederig** maken en wat **bescheidener** over wat we kunnen en wat we weten. Dat is **heilzaam** en niet alleen zuur.

En toch heeft Prediker gelukkig ook oog voor **de positieve kanten** in het leven:

God, zo schrijft hij, **heeft** alles op zijn tijd **goed geschapen**. (Dat herinnert ons aan het scheppingsverhaal dat zegt, dat God **in principe alles goed** geschapen heeft). En je kunt God nooit helemaal doorgronden en wat God doet.

Prediker geeft ook nog een **wijze raad**, hoe je met dit vermoeiende wisselen van tijden enigszins om kunt gaan. Prediker geeft toe: *“Ik heb moeten erkennen dat voor een mens niets beters is weggelegd, dan vrolijk te zijn en van het leven te genieten. Wanneer de mens zich aan eten en drinken tegoed doet en geniet van alle het goede dat hij moeizaam heeft verworven, is dat een geschenk van God.”* (V.11-13)

Het kan dus **niet** de bedoeling zijn dat we **lamgeslagen** en overmeesterd worden door alles wat er mis gaat in de wereld en in ons leven en het alleen maar ondergaan. Hoe blijf je dan staande? Hoe bouwen we **veerkracht** op om de moeilijkheden in het leven aan te kunnen?

In het televisieprogramma ‘Erik Scherder en het nut van optimisme’ worden we erop gewezen, hoe je een positieve kijk op het leven krijgt. Genieten van kleine dingen helpt daarbij: bijvoorbeeld in de natuur of mooie muziek.

III.

Dat is precies wat die **rijke man uit het voorbeeldverhaal** van Jezus doet, of eigenlijk van plan is om te doen: volop genieten van het leven, het ervan nemen. – Maar waarom bekritiseert Jezus dan die rijke man?

Probeert hij niet ook van zijn leven te genieten en er het beste van te maken? Mag hij dan niet eten en drinken en tot rust komen na alles wat hij met succes heeft bereikt? Hij heeft zijn zaakje toch mooi voor elkaar. Wat is daar dan mis mee?

De rijke man is heel erg **met zichzelf bezig**: hij voert hele gesprekken met zichzelf, monologen over wat hij van plan is om zijn eigen toekomst veilig te stellen. Hij heeft goed geboerd, heel goed zelfs. Hij verwacht een rijke oogst; zijn harde werk heeft geloond. – Daar is niets verkeerd aan.

Maar het vervolg is wel bedenkelijk: hij is en blijft alleen met zichzelf en zijn eigen leven en toekomst bezig.

“Wat zal ik doen?... Dit zal ik doen: ik breek mijn schuren af en bouw grotere, waar ik al mijn graan en goederen kan opslaan en dan zal ik tegen mezelf zeggen: Je hebt veel goederen in voorraad, genoeg voor vele jaren! Neem rust, eet drink en vermaak je!” (V.18-19)

Ik doe, **ik** bouw, **mijn** schuren, **mijn** graan en goederen, **ik** zeg tegen **mezelf**...Hij praat alleen maar tegen zichzelf – jawel, hij praat ook nog met zijn ziel. Wat zielig, hij praat niet met zijn partner of vriend of iemand anders...alleen met zichzelf.

En vooral alles wat hij op zij gelegd heeft...voor wie is het?

Jezus vertelt zijn verhaal niet om mensen te laten griezelen over de plotselinge dood van een rijke man, die er niet meer aan toekomt om van zijn weelde te genieten.

Het is maar een waarschuwend gelijkenisverhaal, in het echt hoeft het niet zo af te lopen.

IV.

Wij, hier en nu, leven in een tijd waarin we ons steeds meer bewust worden, dat we onze **problemen niet alleen kunnen oplossen** en niet alleen voor onszelf kunnen zorgen. Jezus noemt zo'n manier van denken en handelen in zijn gelijkenis **“dwaas”** of letterlijk **“onverstandig”**.

Want het is dom en onverstandig, om te menen dat je het zelf allemaal onder controle hebt. Er zijn namelijk zoveel **factoren** in de wereld en in ons leven die we niet in de hand hebben

En het is ook kortzichtig en onverstandig om uitsluitend aan jezelf te denken.

Het is verstandiger en vooruitziend om altijd en in alles rekening te houden met de wereld om ons heen en met God. Jezus maakt dat duidelijk.

Wat betekent dat voor ons? Wat betekent dat bijvoorbeeld voor onze milieucrisis? Wat betekent dat voor vluchtelingen- en asielzoekersproblematiek? Wat betekent dat voor onze zorg om de veiligheid en de oorlogen?

Jezus zegt dat we niet alleen met weer en weersvoorspellingen bezig horen te zijn, maar dat het nodig is om alert te zijn op ontwikkelingen en vooruitzichten die dieper gaan.

Daarom is het **wijs, menselijk en beschaafd**, om bijvoorbeeld aan vreemdelingen in nood en in oorlog, en niet alleen aan onze eigen belangen te denken.

Misschien zijn er **creatieve alternatieven en betere manieren** om problemen op te lossen dan te investeren in bewapening en grensbewaking in de EU.

Denken we alleen aan ónze eigen veiligheid en onze eigen welvaart, of durven we ons in te zetten voor een gezamenlijke veiligheid en welvaart? Zodat iedereen een toekomst heeft.

En misschien geldt dat ook voor het milieu- en klimaatprobleem in onze wereld, dat we niet alleen aan onze eigen portemonnee denken, maar ook aan de portemonnee en het leven van de komende generaties en aan de andere kant van de aarde.

De zomertijd kan een tijd zijn om rust te vinden, veerkracht en hoop te putten om de tredmolen en de weerbarstige tijden aan te kunnen. In vertrouwen op de Eeuwige en met wijsheid kunnen we onderscheiden, wat niet in onze macht ligt om te doen en wat wel.

God geve ons die wijsheid en veerkracht! Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

Liefdevolle, Bron van ons bestaan, door alle tijden heen

Wij danken U, voor alles wat u geschapen hebt: het onzichtbare en het zichtbare. Voor vrede en welvaart, voor eten en drinken. We danken U voor de afwisseling van de tijden; zomer, herfst, winter en lente. We danken U, dat er voor alles een tijd is en dat U er altijd bij bent.

God, wij bidden U voor mensen overal in de wereld, die het zwaar hebben:

- Voor allen die lijden aan de gevolgen van geweld, onrecht en oorlogen. We denken aan de mensen in Israël en Gaza, Rusland en Oekraïne, Haïti, Soedan en Congo en zoveel andere landen;
- Voor allen die lijden aan de gevolgen van klimaatverandering: hitte, droogte en overstromingen.

Open onze ogen voor de tekenen van onze tijd, en help ons ze te begrijpen, en ernaar te handelen.

Wij bidden U voor Europa en ons eigen land, dat we menselijk en solidair handelen met mensen in grote nood die doodsbang zijn voor hun leven.

Eeuwige God, wij bidden U voor mensen dichtbij ons, die moeilijke tijden meemaken: We bidden U voor wie het psychisch niet meer aankunnen, voor wie depressief zijn. We bidden U voor de zieken en eenzamen en voor wie verdrietig zijn omdat een geliefde overleden is.

God, geef ons een open hart en open oren zodat we zien en horen hoe wij er voor anderen kunnen zijn.

Inspireer ons zodat we uw tekenen kunnen verstaan en ernaar kunnen handelen vanuit de kracht van uw liefde. Schenk ons de moed en de creativiteit om nieuwe betere oplossingen te zoeken voor onze problemen. En leer ons hoe we kunnen veranderen.

In stilte bidden we tot de Eeuwige, dat wat in onze harten ingeeft.

.....*stilte*.....

Laten we samen de woorden van Jezus Christus, onze Heer bidden:

<p>(oudere versie)</p> <p>Onze Vader die in de hemel zijt. Uw naam worde geheiligd Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede in de hemel, alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid</p>	<p>(versie van NBV 2006)</p> <p>Onze Vader in de hemel! Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is. En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad. Want aan U behoort het koningschap, de kracht en de majesteit - in eeuwigheid. AMEN.</p>
---	--

Collecten**Zingen** "Neem de plaats, de ruimte en de tijd"

Iona-lied nr. 44

Zegen(samen)

Laten we nu aan het einde van dienst elkaar nu de zegen toespreken
en aan anderen aan wie we nu denken:

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
en geeft je vrede!

Zingen "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"
= melodie van 273 "Loof God die zegent al wat leeft"

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenkracht,
zo gaan wij niet alleen.

Doven van kaarsen